

Eva Tomášková

eva.tomaskova@law.muni.cz

Katedra národního hospodářství

EKONOMIE

Ekonomie kolem nás

1. přednáška

Proč ekonomie?

- ekonomie a právo
- ekonomie a politika

- ekonomie začíná u potřeb
- potřeba je pocit – tzn. je subjektivní
- odstranit potřebu je možné pouze spotřebou

Základní pojmy

- ekonomie
- ekonomika
- mikroekonomie
- makroekonomie

Nutnost koordinace

- vzácnost zdrojů
- omezený vstup
- rostoucí potřeby
- dělba práce a doprovázející ji kooperace

Oblast zájmu ekonomie

- studuje chování jedinců
- motivy lidského chování jsou subjektivní a objektivně neměřitelné
- ekonomie se zabývá racionálním rozhodováním lidí v podmínkách vzácnosti

Racionalita

- předpoklad racionálního chování člověka (volba prostředků k dosažení cílů)
- racionalita = nikoliv neomylnost, ale jedinec systematicky neopakuje chyby
- rozdělení vzácného zdroje mezi více příležitostí – porovnávání přírůstku uspokojení z těchto příležitostí
- maximalizace užitku a minimalizace nákladů
- efektivní alokace vzácného zdroje

Hranice produkčních možností

- ukazuje všechny možné kombinace dvou výrobků, které je možné získat s daným zdrojem
- dosahuje-li ekonomika výkonu na hranici výrobních možností, dosahuje tzv. výrobní efektivity

Zákon klesajících výnosů

- zvyšujeme-li používané množství některého z výrobních faktorů, zatímco množství ostatních faktorů se nemění, zpomaluje to tempo růstu celkového produktu

Neviditelná ruka trhu

- v tržní ekonomice svobodná směna a tržní ceny zajišťují soulad mezi prospěchem jednotlivce a společným prospěchem

Trh

Trh = místo, kde se střetává poptávka s nabídkou.

Subjekty trhu:

- Domácnosti
  - jednotlivci, kteří chtějí uspokojit svou potřebu
- Podniky
  - samostatná výrobně-ekonomická jednotka, sociálně ekonomický a technický systém, jehož primárním cílem je podle klasické verze teorie firmy maximalizace zisku
- Stát
  - sestávající ze všech orgánů státní moci

Všechny subjekty vystupují současně jako:

- kupující
- prodávající

Výrobní faktory

- **Výrobní faktory:**
  - **půda**
    - vnitřně nehomogenní faktor (liší se kvalitou), omezenost
    - rozsahu půdy
  - **práce**
    - pracovní síly nejsou volně zastupitelné
    - produktivita práce (produktivita práce roste, jestliže stejným množstvím práce je výrobce schopen vyprodukovat větší množství produkce)
  - **kapitál**
    - je sám výsledkem předchozí výroby (statky pomocí nichž jsou vyráběny jiné statky)
- **Výrobní faktory produkují statky.**
  - volné statky
  - ekonomické statky

Ekonomický koloběh

Formy trhu

Založené na:

- Zvykovém systému
- Příkazovém systému
- Tržním systému
- Smíšeném systému

Typy trhů

- Dílčí trh – prodává se a nakupuje jeden konkrétní produkt
- Agregátní trh – trh všech produktů

Tržní mechanismus

- Co vyrábět?
- Jak vyrábět?
- Pro koho vyrábět?

Prvky tržního mechanismu

- Poptávka
- Nabídka
- Cena

Peníze umožňují směnu, zabezpečují funkčnost tržního mechanismu

Funkce cen

- **Informační funkce**
  - Zprostředkovatel přenosu informací o potřebách, zálibách, zvyklostech spotřebitelů, výrobních možnostech, zdrojích (neplatí u nedokonalých trhů)
- **Alokační (regulační) funkce**
  - Odráží změny v preferencích
  - Převaha nabídky – cenový pokles
  - Převaha poptávky – cenový vzestup
- **Stimulační funkce**
  - Diferenciační dopad na výrobce
- **Omezovací funkce**
  - Pouze někteří spotřebitelé mohou spotřebovávat
- **Funkce distribuční**
  - Cena je nástrojem distribuce důchodů při směnných transakcích.

Užitek

- celkový užitek
- mezní užitek
  - zákon klesajícího mezního užitku
- Racionální spotřebitel není ochoten platit za statek vyšší cenu, než jaký je mezní užitek statku. Zvyšuje nákup statku pouze do takového množství, kdy je ještě mezní užitek statku vyšší nebo alespoň roven ceně.

Děkuji za Vaši pozornost. 😊

"You're not allowed to use
the sprinkler system to keep
your audience awake."